

PERSPEKTİF

6 Kasım 2019

#7

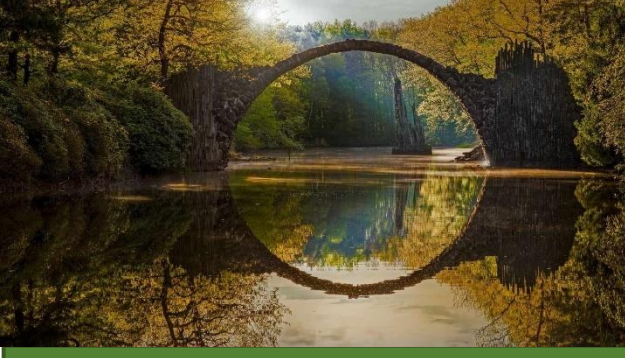
Doç.Dr.Evren BOLGÜN | ebolgun@gmail.com

Yatırım ve Finans Dünyasındaki Hakikatlere Dair...

Ekonomik Görünüm Ne Durumdadır?

Geçtiğimiz yıl yaşanan döviz kuru ve faiz şokunun ardından şirket bilançolarının hızla bozulması neticesinde bankaların da aktif kalitelerinde özellikle enerji ve inşaat sektörlerine verilen kredileri geri dönmemesi sebebi ile bir bozulma yaşanmaktadır. 2018 yılındaki finansal şokun banka bilançolarına verdiği hasarların geçen yıl sonunda detaylı bir stres testi ve senaryo analizleri ile incelenerek kamuoyuna açıklanmamış olmasının getirdiği şeffaflık ve güven eksikliği piyasalarda uzunca bir süre boyunca tedirginliğin 2019 yılı genelinde sürmesine yol açmış bulunmaktadır. BDDK'nın bu konuda Amerika ve Avrupa finansal krizlerinden sonra bankalara yönelik yapılan uygulamalardan elde edilen tecrübelerden Türkiye'ye uygun seçenekleri belirleyerek ivedilikle hayata geçirmesinin gerektiğini düşünmekteyim.

Bu yazımın ana konusunun ekonomik görünüm olması sebebi ile sizlerle mevcut makroekonomik verilerin genel durumunu ortaya koyarak geleceğe yönelik ipuçlarını bulmaya çalışmak istiyorum. En son Ekim ayına ait TÜFE'nin %8.5 şeklinde tek haneye inmesinin verdiği pozitif görünümün sadece 1 ay ile sınırlı olacak olmasının yanında, baz etkisi sebebi ile yıl sonunda %12.5 seviyesine yakın bir düzeyde çift haneli enflasyon ile yılı tamamlayacağımızı düşünüyorum. (ilave kur şoku ve yönetilen/yönlendirilen kamu ilave zamlarının gelmemesi şartıyla!) 2018 sonbaharında %25 seviyelerine kadar yükselen enflasyon oranında yaklaşık yarı yarıya bir gerileme olmuş olması hanehalkı üzerindeki son yıllarda gerçekleşen hayat pahalılığı sorununu çözmemektedir. Enflasyonun artış hızında gerçekleşen yavaşlama 2 yıl içerisinde manşet enflasyonda gerçekleşen kümülatif 12 aylık ortalama fiyat artışının %37 seviyelerinde olması vatandaşın alım gücünü önemli ölçüde geriye çekmiştir. Enflasyonun alt katmanlarında enerji, gıda,..vs gibi temel kullanım alanlarında manşet enflasyonun çok üzerinde fiyat artışları gerçekleşmiştir. Sabit gelirli çalışan kesimlere yapılan %4+%4 gibi yada özel sektörde çalışan beyaz yakalı profesyoneller için maksimum manşet enflasyon oranındaki ücret artışları 2 yıllık gerçekleşen enflasyon oranının oldukça altında kaldığı bilinen bir gerçektir. 2020-2022 yılları arasında geçerli olacak olan YEP program hedefleri içerisinde çalışan kesimin ücret artışlarında geriye dönük enflasyon endekslemesi yerine ileriye dönük enflasyon hedeflemesi sistemine geçilecek olmasının da açıklanmış olması çalışan kesim üzerindeki geçen yıl yaşanan finansal kriz ve 1 yıla yakın süredir yaşanan resesyon ortamının etkilerini bir kat daha arttırmaktadır.

PERSPEKTİF

6 Kasım 2019

#7

Doç.Dr.Evren BOLGÜN | ebolgun@gmail.com

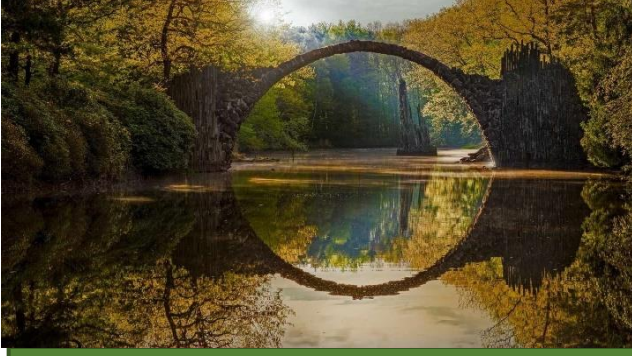
Yatırım ve Finans Dünyasındaki Hakikatlere Dair...

Ülkenin finansal kırılma seviyesinde belirgin ölçüde bir düzelme olduğu çok nettir. Cari açık miktarı 1 yıl içerisinde \$62 milyar, reel sektör döviz açık pozisyonun \$30 milyar'ın üzerinde azalmış olması dış kırılma noktasında Türkiye'nin önemli kazanımları olmuştur. Döviz kuru üzerindeki riskleri azaltma noktasında verilen mücadele ekonomik büyüme ve bütçe açığı tarafından feragat edilmesine yol açmıştır. Bütçe açığı/GSMH seviyesini tek seferlik gelirlerin (bedelli askelik, vergi affı, imar affı, TCMB yedek akçe transferi,..vs) kamu kesimine aktarılmasının verdiği rahatlamaya rağmen -%3 seviyelerine gelmiş olması önemlidir.

Sanayi üretimi ve İmalat Satın Alma Yöneticileri (PMI) verileri gibi önemli makro ekonomik göstergeler 1 yılı aşkın bir süredir dipte sürüklenme görüntüsünün devam etmekte olduğunu teyit etmektedir. Sanayi üretiminde Ağustos ayına ilişkin yıllık değişimin -%4 seviyesinde olması önemlidir. İmalat sanayi üretimi yıllık üretimi Ağustos verisi de -%3 seviyesinde bulunmaktadır. GSYH verisi içerisinde özel sektörün sabit sermaye yatırım miktarının -%22 seviyelerinde olması önümüzdeki dönemde ekonomik büyüme ivmelenmesi için kritik sinyaller üretmektedir.

Ekonomik görünüm açısından Reel Kesim Güven Endeksi, Ekonomik Güven Endeksi gibi verilerde Ekim ayında yukarı yönde hareketlenmenin olması ise, umut verici gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. TCMB'nin önden yüklemeli bir şekilde ifade ettiği hızlı faiz indirimleri ile kısa vadeli mevduat ve kredi faiz oranlarının -%10-%11 seviyelerinde düşüşüne imkan sağlamanın getirdiği bir hareketlenme olmaktadır. Özellikle bireysel konut, taşıt kredilerinde ve KOBİ kredilerinde kamu bankaları kaynaklı kredilendirme teşvikleri kısa vade içerisinde hızlı bir kredi artışı trendi görüntüsü çizmektedir. Kredi tarafındaki bu hareketlenmenin kalıcı olabilmesi için ekonomik büyüme verilerinin genelini de destekleyici olması gerektiği çok açıktır. Bankacılık sektöründeki borç yapılandırması problemi tamamen çözülmeyen kredi piyasasının sağlıklı bir şekilde işlemesi zor olacaktır.

2020 yılında hedeflenen %5 ekonomik büyüme hedefinin bu yılın %0 civarında tamamlanacağı gözönüne alındığında oldukça iddialı olduğu çok nettir. Özellikle iç talepte belirgin bir pozitif ivmelenme, yabancı yatırımcıların sermaye girişlerinde artış ve turizm gelirlerinde önemli yükselişlerin olacağını düşünüldüğü 2020 yılında Avrupa ekonomisinin resesyona giriyor olması Türkiye ekonomisinin büyümesini aşağı çekecek bir etken olacaktır.

PERSPEKTİF

6 Kasım 2019

#7

Doç.Dr.Evren BOLGÜN | ebolgun@gmail.com

Yatırım ve Finans Dünyasındaki Hakikatlere Dair...

EKONOMİK GÖRÜNÜM

	Görünüm						
	Son Veri Tarihi	Geçen Yılın Aynı Ayı	Geçen Yılın Sonu	Geçen Ay	Son Ay	Son Ay	Son 13 ay
TÜFE (Yıllık Değ.)	Eyl'19	%24,5	%20,3	%15,0	%9,3	▼	
TÜFE (Çekirdek) (Yıllık Değ.)	Eyl'19	%24,0	%19,5	%13,6	%7,5	▼	
ÜFE (Yıllık Değ.)	Eyl'19	%46,2	%33,6	%13,4	%2,4	▼	
İşsizlik	Tem'19	%10,8	%13,5	%13,0	%13,9	▲	
Cari Denge (12 Aylık, mr USD)	Ağ'u'19	-52	-27	5	5	▲	
PMI	Eyl'19	43	44	48	50	▲	
SAMEKS	Eki'19	43	40	47	50	▲	
İmalat Sanayi Üretimi (Yıllık Değ.)	Ağ'u'19	%1	-%11	-%1	-%3	▼	
Sanayi Üretimi (Yıllık Değ.)	Ağ'u'19	%1	-%10	-%1	-%4	▼	
İmalat Sanayi Ciro Endeksi (Yıllık Değ.)	Ağ'u'19	%43	%18	%13	%1	▼	
Toplam Ciro Endeksi (Yıllık Değ.)	Ağ'u'19	%32	%13	%12	%3	▼	
Kapasite Kullanım Oranı	Eki'19	%75	%74	%76	%76	▲	
Ekonomik Güven Endeksi	Eki'19	75	82	86	90	▲	
Reel Kesim Güven Endeksi	Eki'19	91	98	100	104	▲	
Finansal Hizm. Güven Endeksi	Eki'19	138	118	139	143	▲	
Perakende Otomobil Satışları	Eyl'19	23.028	77.706	26.246	41.992	▲	
Konut Satışı	Eyl'19	127.327	136.845	110.538	146.903	▲	
Konut Fiyat Endeksi (Yıllık Reel Değ.)	Ağ'u'19	-%9	-%13	-%12	-%10	▲	

Kaynak:Verimetrik

Mevduat faizinde geri dönüş sinyali (Yüzde)

	Bir aya kadar	Üç aya kadar	Altı aya kadar	Bir yıla kadar	Bir yıl +	Toplam
28 Haziran	22,34	23,55	23,85	22,80	22,58	22,90
26 Temmuz	19,53	20,85	19,58	19,41	16,50	20,09
29 Ağustos	16,79	17,41	14,85	14,31	13,08	17,01
6 Eylül	16,14	17,31	15,58	15,38	14,53	16,63
13 Eylül	15,08	16,69	15,00	15,12	13,39	15,66
20 Eylül	14,65	14,91	13,33	13,89	12,91	14,71
27 Eylül	14,42	14,78	13,28	13,24	12,70	14,56
4 Ekim	13,63	14,19	11,83	12,91	12,23	13,83
11 Ekim	13,53	13,97	12,45	12,29	11,71	13,68
28 Haziran-11 Ekim farkı (puan)	-8,81	-9,58	-11,40	-10,51	-10,87	-9,22

Kaynak: Dünya Gazetesi, Alaattin Aktaş

Perspektif, tamamen kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu bülten söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Doç.Dr.K.Evren Bolgün hiç bir sorumluluk kabul etmez. Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Doç.Dr.K.Evren BOLGÜN

T: +90 532 461 09 81

Copyright© 2019 | www.evrenbolgun.com

E:ebolgun@gmail.com